

Firma tarafından bayilere ciro hedefine göre, cep telefonu, bilgisayar, tatil ve ticari araç gibi ürünlerin bedelsiz olarak verilmesinin vergi kanunları karşısındaki durumu hakkında.

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.16.16.02-130[I-15-11]-10024
Tarih	20.02.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BURSA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü)

Sayı : 45404237-130[I-15-11]-10024

20.02.2017

Konu : Firma tarafından bayilere ciro hedefine göre, cep telefonu, bilgisayar, tatil ve ticari araç gibi ürünlerin bedelsiz olarak verilmesinin vergi kanunları karşısındaki durumu hakkında.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin tetkikinden, perdelik kumaş imalat ve ticareti ile iştigal eden firmanızın ürünlerinin pazarlama ve satışını bayiler aracılığı ile yaptığı, pazar payını arttırmak amacıyla belli bir tutarda mal alımı taahhüdünde bulunup, taahhüt etmiş olduğu mal alımına ait vadeli avans çek veya senetlerini veren bayilere ciro hedefine göre, cep telefonu, bilgisayar, tatil ve ticari araç gibi ürünlerin firmanız tarafından bedelsiz olarak verileceği, firmanızca taahhüt edilen ticari araçlar ile ilgili marka, model, tip ve benzeri özelliklerden dolayı oluşan fiyat farklarının bayilerden talep edileceği, tescil işlemlerine tabi ticari araçların firmanız adına tescil edildikten sonra bayilere devrinin

gerçekleştirileceği belirtilerek, söz konusu ürünlerin bedelsiz olarak bayilere tesliminin katma değeri vergisine tabi olup olmadığı, ürünlerin alımında ödenen katma değeri vergisinin indirim konusu yapılabileceği, ürünlerin tesliminde sevk irsaliyesi ve fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği, fatura düzenlenmesi halinde hangi bedel üzerinden düzenleneceği, bayilerin söz konusu ürünleri fatura ile belgelendirmesinin gerekip gerekmediği, firmanızca satın alınan ürünlerin hangi dönem gideri olarak dikkate alınacağı, taahhüt edilen ticari araçlar ile ilgili bayilerden talep edilecek fiyat farkları için faturalandırma işlemlerinin nasıl yapılacağı hususlarında bilgi istenilmektedir..

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde, kurumlar vergisinin mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin, safi ticari kazancın tespitinde indirilecek gider olarak kabul edileceği belirlenmiştir. İşletme ile ilgili pazarlama harcamaları da genel gider niteliğindedir.

Promosyon kampanyalarının düzenlenmesindeki amaç; mal ve hizmet satışının, dolayısıyla işletmenin ticari kazancının arttırılmasıdır. Bu nedenle, promosyon amaçlı bedelsiz verilen malın, satışların artırılması amacıyla yapılan pazarlama harcaması niteliğinde olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir. Ancak, promosyon amaçlı bedelsiz verilen malın kurum kazancının tespitinde gider olarak değerlendirilebilmesi için, işin ehemmiyet ve genişliği ile orantılı olmasının gerekeceği tabiidir.

Öte yandan, ticari kazancın tespitinde iki temel ilke geçerlidir. Bunlar "dönemsellik" ve "tahakkuk esası" ilkeleridir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibariyle kesinleşmiş olması, yani gelir veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra, miktarının ve işlemde kaynaklanan alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Bu esas dikkate alındığında bir gelir unsurunun, özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibariyle kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, belli bir ciro taahhüdünde bulunan bayilere ciro hedeflerine göre verilecek promosyon ürünlerle ilgili gider, bayiler tarafından taahhüdün yerine getirilmesi üzerine tahakkuk edeceğinden, söz konusu ürünlere ait alış bedellerinin ciro taahhüdünün yerine getirildiği tarih itibariyle pazarlama gideri olarak Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkündür.

Diğer taraftan, promosyon olarak verilecek taşıtlar ile ilgili marka, model, tip vb. özelliklerinden dolayı bayilerden alınacak fiyat farkları nedeniyle elde edilecek kazanç kurum kazancına dahil edilerek vergilendirilecektir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Faturanın tarifi" başlıklı 229 uncu maddesinde, fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmış, 231/5 inci maddesinde ise faturanın mal teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 230 uncu maddesinin 5 numaralı bendinde, malın alıcıya teslim edilmek üzere satıcı tarafından taşındığı veya taşıtırıldığı hallerde satıcının, teslim edilen malın alıcı tarafından taşınması veya taşıtırılması halinde alıcının, taşınan veya taşıtırılan mallar için sevk irsaliyesi düzenlenmesinin ve taşıtta bulundurulmasının şart olduğu hükme bağlanmıştır. Madde hükmünden anlaşılağı üzere, sevk irsaliyesi ticari mal hareketinin izlenmesi için düzenlenen bir belgedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, firmanızın pazar payını arttırmak amacıyla belli bir ciroyu aşan bayilere vereceğı;

-Ticari araç gibi tescile tabi hediyeler için teslim tarihinden itibaren yedi gün içinde bedel yazılmadan hediye ürünü olduğı belirtilerek bayiler adına fatura düzenlenmesi gerekmekte olup, marka,

model, tip vb. nedeniyle oluşacak ve bayiden tahsil edilecek fiyat farkının da söz konusu fatura üzerinde ayrıca gösterilmesi gerekmektedir.

- Diğer hediyeler için fatura düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

-Ayrıca, söz konusu hediye ürünlerin taşınması esnasında ise firmanız tarafından üzerine "hediyelik ürün" şeklinde bir ibarenin düşüldüğü sevk irsaliyesi düzenlenmesi gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

1/1 inci maddesine göre, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

24/c maddesinde, vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirler ile servis ve benzer adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerlerin KDV matrahına dahil olduğu,

29/1 inci maddesinde; mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV den, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV yi indirebileceğı,

hüküm altına alınmıştır.

KDV oranları, KDV Kanununun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi (BKK) ile BKK eki (I) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 1, (II) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için % 8, bu listelerde yer almayan

vergiye tabi işlemler için % 18 olarak tespit edilmiştir.

Promosyon ürünlerinde KDV uygulamasına ilişkin olarak 26/04/2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan KDV Genel Uygulama Tebliğinin (I/B-10.1.) bölümünde; firmaların iktisadi faaliyetini genişletme, emsal işletmelerle rekabet edebilme, üretim veya satışını yaptıkları mallara olan talebi koruma veya artırma amacıyla bir malın yanında başka bir mal verilmesi şeklinde gerçekleşen işlemlerinde, promosyon ürünü açısından bir bedelsiz teslimin söz konusu olmadığı, firmanın genişleyen faaliyetiyle bağlantılı olarak işletmede yaratılan katma değer arttığı, dolayısıyla, firmanın yarattığı katma değer içerisinde vergilenen promosyon mallarının müşterilere verilmesi sırasında KDV hesaplanmasına gerek bulunmadığı ve bu ürünler için yüklenilen KDV nin prensip olarak indirim konusu yapılması gerektiği açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, pazar payını arttırmak amacıyla belli bir tutarda mal alımı taahhüdünde bulunup, taahhüt etmiş olduğu mal alımına ait vadeli avans çek veya senetlerini veren bayilere ciro hedefine göre, cep telefonu, bilgisayar, tatil ve ticari araç gibi ürünlerin firmanız tarafından bedelsiz olarak teslimi işleminin anılan Tebliğin (I/B-10.1.) bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmekte olup, bu nedenle söz konusu ürünlerin tesliminde KDV hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak, firmanızca taahhüt edilen ticari araçlar ile ilgili marka, model, tip ve benzeri özelliklerden dolayı oluşan ve bayilerden talep edilecek fiyat farkları KDV ye tabi olup, bayilerden talep edilecek fiyat farklarının düzenlenecek faturada ayrıca gösterilmesi ve söz konusu tutara araçların tabi olduğu KDV oranı üzerinden vergi hesaplanması gerekmektedir.

Bununla beraber, promosyon amacıyla bedelsiz olarak teslim edilen söz konusu ürünlerin alımında veya üretiminde yüklenilen vergiler, promosyon ürünü olarak verilen malın (aynı işletmede imal veya inşa edilenler dahil) tabi olduğu KDV oranı;

- satışı yapılan mala ait KDV oranına eşit veya daha düşük ise tamamı,

- satışı yapılan malın tabi olduğu KDV oranından yüksek ise satışı yapılan malın tabi olduğu orana isabet eden kısmı,

indirim konusu yapılacak, kalan kısım ise gelir veya kurumlar vergisi açısından gider veya maliyet olarak dikkate alınabilecektir.

Öte yandan, firmanız tarafından taahhüdünü gerçekleştiren bayilere bedelsiz olarak verilecek aracın binek oto niteliğini haiz bir taşıt olması halinde, buna ilişkin yüklenilen KDV nin Kanunun 30/b maddesi uyarınca indirim konusu yapılamayacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026